

FORAMINIFERA VIZSGÁLATOK MAGYARORSZÁG MIOCÉN KÉPZŐDMÉ- NYEIBŐL

Koreczné Laky I.

Összefoglalás

Magyarország miocén összlete a rétegtani szempontból fontos Foraminiferák és Foraminifera együttesek alapján emeletekre, szintekre és fáciesekre tagolható.

Legidősebb miocén lerakódásaink, a burdigalai (eggenburgien) emeletre sorolható tengeri anyagmárga rétegek, viszonylag gazdag Foraminifera faunát tartalmaznak. A fauna összetétele megegyezik a dél-szlovákiai, valamint az eggenburgi rétegek azonos koru faunájával.

Az alsó-helvéti (ottnangien) emelet üledékeit riolittufa (u. n. alsó riolittufa), barnakőszéntelepes összlet és Cardiumos agyagmárga képviselik. Foraminiferák nagyobb faj- és egyedszámban csak a Cardiumos összletből mutathatók ki.

A felső-helvéti (karpatien) emelet képződményei - Oncophorás homok, Chlamyosos homokkő és slir rétegek - Foraminiferákban már igen gazdagok. Kimutatható egy agglutinált házu, főleg Trochaminákat tartalmazó, egybentoszban és egy planktonban gazdag biofácies. Az emelet képződményei ilyen kifejlődésben a Duna vonalától É-ÉK-re ismeretesek. A Duna vonalától délre más fácies, a halpikkelyes agyagmárga képviseli, gyér Foraminifera faunával. Az emelet zárótárgya a biotitos, horzsaköves középső riolittufa.

A vulkáni rétegekre diszkordánsan települő alsó-torinai (badenien) képződményeket gazdag Foraminifera társulás jellemzi. Itt jelennek meg először az Orbulina fajok. A lebegő formák mellett jellemző a Lagenidae család fajainak vezető szerepe. Amíg a medencékben a Lagenidae - Globigerinás

rétegek rakódtak le, addig vele egyidőben a peremi részeken a lajtamésző jellegzetes partszegélyi képződményei (homokos márga, finomszemű homokkő, laza és tömött mészkő) települtek. Jellemző Foraminiferái az Amphisteginák és Heterosteginák. A Bakony és a Mecsek-hegység területén az alsó-torton képződményekre barnakőszéntelepeket tartalmazó csökkentsósvizi, édesvizi rétegek következnek. A barnakőszéntelepek fedőjében felső-torton (badeián) Corbulás-Turritellás agyagmárga rétegek települnek, melyek Foraminiferák alapján 3 szintre (Rotalitás, Spiroplectamminás, Bulimini-daes) tagolhatók. Heteropikus fáciese a peremeken a felső lajtamésző, melynek jellemző alakjai a Borelisek, Peneroplisok, Dendritinák. A Foraminifera fauna különlegessége révén az alsó- és felső-torton lajtamészőkövek jól elkülöníthetők.

A szarmata emelet csökkentsósvizi rétegei üledékfolytonossággal települnek a torton összletre. Az izopikus fáciesű rétegek elkülönítése csak az őslény-tani vizsgálatok alapján lehetséges. Így a szarmata összleten belül Miliolidaes, Cibicideses, Ammomarginulinás, Nodophtalmidiumos, Rotalia beccarii, Nonion granosumos és Elphidiumos fácies mutatható ki. A szarmata emelet medence-peremi kifejlődéseit Miliolinás, Cibicideses és oolitos mészkövek, alárendelten mézrúrgák képviselik.

A magyarországi miocén képződmények Foraminiferás társulásairól eddigi vizsgálataink alapján ezt a képet tudtuk kialakítani, mely a további kutatások során még teljesebbé válhat.